

**Oświadczenie złożone
przez senatora Kazimierza Kleinę
na 71. posiedzeniu Senatu
w dniu 24 stycznia 2019 r.**

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobry

Szanowny Panie Ministrze!

Od 1 stycznia 2019 r. punkty nieodpłatnej pomocy prawnej funkcjonują w oparciu o znowelizowane przepisy ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami uprawnionym do skorzystania zarówno z porady prawnej, obywatelskiej, jak i mediacji jest każdy, kto złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Przywołana nowelizacja spowodowała, że znacznie szerszy niż dotychczas krąg osób uprawniony jest do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej. Przedmiotowa ustawa została znowelizowana w ten sposób, że nieodpłatna pomoc prawna obejmuje także sporządzenie projektu pisma, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowo-administracyjnym. Przywołane 2 zmiany, które znacząco poszerzyły krąg osób uprawnionych do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nałożyły na osoby udzielające tych porad obowiązek opracowywania projektów pism, w tym inicjujących postępowania sądowe i sądowo-administracyjne, odwołań od decyzji administracyjnych, w tym podatkowych, sprawiają, że punkty nieodpłatnej pomocy nie pełnią funkcji, która legła u ich podstaw. Osoby uprawnione żądają sporządzania tak skomplikowanych pism jak pozwy rozwodowe z orzekaniem o winie, zawierające wnioski w zakresie opieki nad dziećmi czy alimentów, wnioski o zmianę sposobu wykonywania kary, umowy najmu okazjonalnego, odwołania od decyzji podatkowych w skomplikowanych stanach prawnych i faktycznych. Rzetelne opracowanie tych dokumentów wymaga od prawników dużej ilości czasu (którego ze względu na liczbę udzielanych porad nie ma), ale też doświadczenia w prowadzeniu konkretnego typu spraw. Co więcej, wielu uprawnionych domaga się udzielania porad, co do których trudno uznać, że są im one niezbędne dla zabezpieczenia ich podstawowych praw czy też że ich stan majątkowy wymaga, aby koszty takiej porady były finansowane przez państwo. Jako przykład wskazać można udzielenie porad w zakresie opodatkowania podatkiem od nieruchomości domku letniskowego czy doradztwo w zakresie zarobkowego wynajmu nieruchomości, nieodbywającego się w ramach działalności gospodarczej.

Wydaje się, że tak szerokie ukształtowanie zakresu świadczonej pomocy prawnej, zarówno w ujęciu podmiotowym, jak i przedmiotowym, nie jest celowe, a przyczynia się do szerzenia w społeczeństwie wrażenia, że usługi prawnicze powinny być wykonywane nieodpłatnie. Jest to szczególnie krzywdzące dla kancelarii świadczących usługi dla osób fizycznych w niewielkich miejscowościach. Koszt takiej porady nie jest na tyle duży, aby większość osób nie mogła ponieść go bez uszczerbku dla zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb.

Kazimierz Kleina